

Sdružení profesionálních pracovníků památkové péče se na své jarní valné hromadě konané v Havlíčkově Brodě ve dnech 30.-31.5.2008 jednomyslně usneslo na následujícím prohlášení:

Návrh věcného záměru zákona o památkovém fondu nesplňuje základní účel, který veřejnost od podobného zákona očekává – nepřispívá k ochraně národního kulturního dědictví. Návrh nenavázal na to dobré, co česká památkové péče ve své dlouhé tradici dosáhla. Naopak - zachovává a dále prohlubuje ty nedostatky, které památkovou péči likvidují. Návrh věcného záměru zákona je tak vyvrcholením dlouhodobých snah maskovaných nejasně formulovanými pojmy typu „snížení byrokratické zátěže“ či „liberalizace památkové péče“.

Tento trend poprvé výrazně nastartovaný reformou státní správy v roce 2003, jejíž dopady výrazně omezily vliv státu na ochranu jeho kulturního dědictví, dovádí návrh věcného záměru zákona do stavu, kdy by jeho aplikace v praxi znamenala absolutní potlačení možnosti funkční ochrany dokladů naší minulosti a likvidaci posledních zbytků státní památkové péče, a to vč. obrovského rizika odstátnění a rozchvácení světově unikátního souboru státních hradů a zámků vybavených původním mobiliářem. Návrh věcného záměru je projevem absence dlouhodobé vize, vědomí kontinuity a odporuje principům běžným v kulturně vyspělém světě. Proto ho jako celek odmítáme.

Nejzávažnější pochybení návrhu věcného záměru zákona jsou tato:

1. Nesmyslný a nedostatečně formulovaný a zdůvodněný záměr opětovného prohlášení všech stávajících kulturních památek (cca 100 tis. položek), jenž s velkou pravděpodobností povede k výraznému snížení jejich počtu.
2. Návrh předpokládá rozhodování samospráv bez spolupráce s odborníky v oblasti památkové péče, ba dává jim pravomoc nerozhodnout vůbec.
3. Absolutní ignorování role občanů a občanských iniciativ v procesu ochrany kulturního dědictví (např. nemožnost podat návrh na památkovou ochranu věci či být účastníkem správního řízení).
4. Stát se v rozporu s mezinárodními smlouvami o ochraně kulturního dědictví, které jsou součástí jeho právního řádu, zbavuje odpovědnosti a ochranu kulturního dědictví přesouvá na samosprávné celky.
5. Návrh se vůbec nezabývá dalším právním stavem objektů, které v současnosti jsou ve správě odborné organizace památkové péče (státní hrady a zámky a jejich mobiliář), není tak vyloučena např. jejich privatizace či rozprodání mobiliářů.
6. Dochované historické dědictví nepatří pouze současné generaci - je znakem civilizované společnosti, že ho předává co nejméně porušené budoucím generacím, tuto zásadu návrh nectí. Vnímání kulturních hodnot a jejich ochrana má u nás dlouholetou tradici (moderní památková péče u nás se datuje od roku 1850), respektovanou v rámci Evropy. Současný návrh ji patrně pod vlivem developerských lobby nerespektuje a pod pláštíkem liberalizace umožňuje těmto zájmovým skupinám prosadit své cíle, orientované pouze na okamžitý zisk.
7. Hlavním cílem cest turistů jsou autenticky dochované kulturní památky. Zisky z turistického ruchu se výrazně podílí na příjmech státního rozpočtu a dopady chystaného zákona by je výrazně snížily.
8. Návrh absolutně nechápe smysl a hodnoty plošně chráněných území (památkové rezervace a zóny), místo celku je vnímá jako jednotlivosti bez vzájemné vazby, což je v rozporu s důvody, pro něž byla prohlášena.
9. Památky místního významu bez zákonem definovaného režimu jejich ochrany nemají smysl, navíc jsou pro veřejnost matoucím pojmem.
10. Nelze, aby výkon státní památkové péče byl svěřen orgánu (např. obecnímu či stavebnímu úřadu), který hájí jiné než památkové zájmy, často zcela protichůdné. Celý systém od nejnižších složek po ministerstvo kultury musí být účinně kontrolován na nich nezávislým specializovaným orgánem (památková inspekce).

SPPPP dlouhodobě považuje za jediné možné východisko vedoucí ke zkvalitnění, zefektivnění, zpřehlednění a zlevnění státní památkové péče vytvoření památkového úřadu, tzn. státní odborné organizace nezávislé na samosprávě - typické pro systémy památkové péče ve většině Evropy.